

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Аграрна сфера віддає належне місце процесу, метою якого є формування конкурентоспроможності господарських структурних одиниць ринкового типу. Метою таких одиниць є здатність максимально ефективно використовувати ресурсний потенціал сільського господарських підприємств. З цієї мети можемо поставити передову ціль для сільського господарських підприємств – забезпечення стабільної продовольчої безпеки держави та вихід на аграрні ринку світу [1-5].

На формування конкурентоспроможності сільського господарських підприємств впливають такі групи фактори: природні, технологічні, економічні, що тою чи іншою мірою відображають процес виробництва.

Негативними з них є [2]:

- недостатні фінансові ресурси,
- властивість підприємств до конкурентного типу,
- недостатній рівень системи раціоналізації,
- висока собівартість,
- незначна підтримка з боку держави,
- недостатній рівень розвитку маркетингової політики.

Позитивними чинниками, що впливають на конкурентоспроможність є такі:

- висока якість продукції,
- налагоджений зв'язок з споживачами і покупцями продукції,
- кваліфікований персонал.

Головною причиною виникнення конкуренції в аграрній сфері є поява великої кількості сільськогосподарських об'єднань, що показують результати політики передових монополій в завоюванні лідируючих позицій в отриманні прибутку, в якості продукцію та в вигідному ринку збуту [13].

Потенціал підприємства не може бути конкурентоспроможним якщо продукція, що виробляється не є конкурентоспроможною. Таким чином, конкурентоспроможність можна трактувати як сукупність споживчих і цінових характеристик продукції, що виробляється та визначення успіху на ринку даної продукції, її перевагу над аналогами в інших виробників.

Щоб забезпечити високий рівень конкурентоздатності продукції аграрних виробників потрібно створити комплексний механізм стосовно управління конкурентоспроможністю виробленої продукції, що буде стосуватися всі стадії виробництва, що проходить продукція.

Головним об'єктом, що визначає конкурентоспроможність продукції, в ринковій економіці є споживач. Тому, початковим етапом, щодо управління конкурентоспроможністю є збір необхідної інформації про внутрішні і зовнішні чинники, вимоги споживача до продукції, що виробляється на підприємстві та динаміку змін на ринку, що дасть можливість вивчити конкурентне середовище [6].

Проводячи аналіз сучасної фіскальної політики, можемо спостерігати суттєві зміни:

Для досягнення платоспроможності аграрного сектора було знижено у 2 рази податкове навантаження, і введено фіксований сільського господарський податок [11].

Можемо зробити висновок, що завдяки оподаткуванню в аграрному секторі конкурентоспроможність виробників сільськогосподарської продукції мають стимулюючий характер для розвитку підприємства.

В умовах конкуренції ціна повинна забезпечити не тільки просте, а й розширене відтворююче відтворення, що є головною умовою забезпечення вимог, щодо конкурентного стану сільськогосподарських підприємств. Для досягнення потрібно забезпечити паритет цін та

* Науковий керівник – Подольська О.В., к.е.н.

еквівалентного обміну між різними галузями, що взаємодіють між собою при процесі виробництва кінцевого виду продукції, а також при рівновазі між купівельною спроможністю споживачів і сумою вартості товарів з врахуванням якості продукції [7-9].

Щоб вирішити проблему конкурентоспроможності аграрних виробників необхідно фіксувати розмір пільгової відсоткової ставки на певному рівні з можливістю диференціювати її залежно від цілей використання і термінів кредитування.

На сьогоднішній день, агропромисловий комплекс має проблему ресурсного забезпечення підприємства. Необхідно розширювати інноваційну діяльність для підприємства, що забезпечить поширення нововведень у галузі техніки, технології, організації праці і управління, що засновані на використанні наукових досягнень, що задовольняють дану проблему. Цю проблему розглядали в своїх працях такі видатні вчені як П.Музика, П. Березовський. В одній із своїх праць, П.М. Музика зазначив, що інноваційна активність є найбільшим індикатором конкурентоспроможності [10-14]. Здійснення інноваційної діяльності дає змогу підвищити рівень конкурентоспроможності та покращити виробництво діяльність в цілому.

До сучасних проблем, які виникли на шляху аграрних підприємств є відсутність розподілу товарів, завдяки чому неможливо точно оцінити конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції і споживач не отримає повноцінну інформацію про продукцію, що продається на ринку.

Таким чином, для вирішення даних проблем необхідно розробляти заходи, що спрямовані на ефективне виробництво продукції, що відповідатиме стандартам якості і всім характеристикам, що викликають запитання у споживачів.

Література.

1. Азоев Г.А. Конкурентные преимущества фирмы / Г.А. Азоев, А.П. Челенков – М.: Тип. Новости, 2000. – 256с.
2. Должанський І.З. Конкурентоспроможність підприємства: [навч. посіб.] / І.З. Должанський, Т.О Загорна. – К., 2006. –384с.
3. Довідник менеджера по управлінню конкурентоспроможністю для магістрів усіх форм навчання / [укл.: А.Д. Дудник]. – К.: КНЕУ, 1999. – 60с.
4. Дмитренко Н.М. Конкурентоспроможність переробних підприємств малого бізнесу в АПК: Автореф. дис. канд. екон. наук. – Дніпропетровськ: ДДАУ, 2008.- С.6.
5. Малік М.Й. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми: [монографія.] / М.Й. Малік, О.А. Нужна. – К.: Інститут аграрної економіки, 2007. – 270с.
6. Портер М. Конкуренція.: уч. пос. / М. Портер – Москва: Вільямс, 2001. – 425 с.
7. Островерх О.В. Необхідність управління змінами в організації / О.В. Островерх, О.В. Родіонов // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. Випуск 172 – Харків: ХНТУСГ. – 2016. – С. 62-68.
8. Островерх О.В. Сільськогосподарська кооперація як один із шляхів підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств / О.В. Островерх, К.С. Богомолова // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. Випуск 185 – Харків: ХНТУСГ. – 2017. – С. 69-75.
9. Подольська О.В. Напрямки підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств України / О.В. Подольська, К.С. Богомолова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Управління інноваціями в маркетингу: сучасні тренди і стратегічні імперативи" (Познань, Польща, 12-13 квітня 2018 р.), – с.7-10.
10. Калінчик М.В. Організаційні проблеми технологічного забезпечення землеробства в Україні / М.В.Калінчик // Агроінком. □ №1-2. □ 2015. □ С. 128-133
11. Материнська О.А. Економічна ефективність виробництва зернових культур в сільськогосподарських підприємствах / О.А. Материнська // Ефективна економіка. – 2013. – № 11. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2521>
- 12.Тарнавська Н.П. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теорія, методологія, практика / Н.П. Тарнавська ; Тернопільський економічний ун-т. – Тернопіль: Економічна думка, 2008. – 570с.
- 13.Фатхутдинов Р.А. Управління конкурентоспроможністю організації / Р.А.

Фатхутдинов. – М. : Эксмо, 2004. – 544 с.

14.Шевельова С.О. Конкурентоспроможність молочного підкомплексу: [монографія.] / С.О. Шевельова. – Тернопіль: Збруч, 2001. – С.21.

ВОРОБІЙОВА Н.А.*

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

СТАН ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНОВИХ ТА ЗЕРНОБОБОВИХ В УКРАЇНІ

Зернове господарство відіграє важливу роль в аграрному секторі України, забезпечуючи стабільне постачання населення хлібом і хлібобулочними виробами, а також сировиною для промислової переробки. Виробництво, переробка і експорт зерна в Україні дають суттєві грошові надходження до бюджету і є важливими секторами працевлаштування населення країни.

Ці культури унікальні своїми біологічними властивостями, вони накопичують велику кількість висококалорійних органічних сполук – білків, вуглеводів, жирів, макро- та мікроелементів; містять різноманітні ферменти – амілази, ліпази, пероксидази, оксидази та ін.; а також вітаміни: В1(тіамін), В2(рибофлавін), В6(піродоксин), С(аскорбінову кислоту), Е(токоферол), провітамін А(каротин) тощо.

Для харчових галузей, що виробляють хлібобулочні, макаронні та борошняні кондитерські вироби, потрібне зерно твердих і сильних пшениць з підвищеним вмістом кількості клейковини. У зв'язку з цим зусилля агропромислового під комплексу, що займається виробництвом продовольчого зерна, спрямовані на поліпшення його якісних показників (вміст у сировині і харчових продуктах біологічно активних, корисних для харчування продуктів). Цього можна досягти за рахунок збільшення виробництва зерна твердих і сильних пшениць з підвищеним вмістом білка та клейковини. Крім того, це зерно можна використовувати в різних районах країнах для виведення місцевих сортів.

Зерновий комплекс України базується на вирощуванні, переробці та споживанні наступних культур: пшениці, ячменя, проса, риса, вівса, гречки, рапсу та сої.

Основними продовольчими круп'яними культурами, що вирощуються в Україні, є гречка, просо і рис. Основними зернофуражними культурами в Україні є ячмінь, овес, кукурудза на зерно та зернобобові.

Зернобобові культури мають велике фуражне і частково продовольче значення. Посіви зернобобових мають і агротехнічне значення, збагачуючи ґрунти азотом. До особливо зернобобових культур належить горох, віка, кормовий люпин, а також квасоля, соя, сочевиця та ін.

Загальна потреба країни в зерні визначається його кількістю, що витрачається на харчування, переробку, корми, насіння, експортне створення державних резервів. У цьому обсязі найбільшу питому вагу має зерно, яке споживається населенням і тваринами як продукт харчування. В Україні від загальної кількості виробленого зерна на корм худобі та птиці використовується 52-57%, на харчування — 15-17, насіння — 8-10, переробку 3-4 і втрачається при зберіганні й доробці до 6-8%. Тому дуже важливо, щоб виробництво зернових збільшувалось.

Стан виробництва зернових та зернобобових за останні 5 років наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Стан виробництва зернових та зернобобових в Україні за 2013-2017рр.

Показник	Роки					2017 рік у % порівняно з:	
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2016

* Науковий керівник – Онегіна В.М., д.е.н., професор